

пріоритезує розвиток НГУ як високотехнологічної структури, яка поєднує військову потужність із сервісним підходом до безпеки громадянина [2; 8].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Marczuk K. P. A contemporary internal security concept and its implications for gendarmerie-type forces. *Gendarmeries and the Security Challenges of the 21st Century*. 2011. P. 69–95. URL: <https://www.fiep.org/wp-content/uploads/2011/12/E-reader-FIEP-Seminarbook.pdf>.
2. The Association. International Association of Gendarmeries and Police Forces with Military Status (FIEP). URL: <https://www.fiep.org/about-fiep/the-association/>.
3. National Guard of Ukraine – Observer Member. *European Gendarmerie Force (EUROGENDFOR)*. URL: <https://eurogendfor.org/participating-forces/national-guard-of-ukraine/>.
4. Hovens J. L., Elk G. A. G. *Gendarmeries and the Security Challenges of the 21st Century*. Royal Marechaussee, 2011. 360 p. URL: https://www.academia.edu/17124357/GENDARMERIES_AND_THE_SECURITY_CHALLENGE_S_OF_THE_21ST_CENTURY.
5. Bruggeman W. *Gendarmeries and the Security Challenges in the 21st Century: Some introductory remarks*. *Gendarmeries and the Security Challenges of the 21st Century*. 2011. P. 51–68. URL: <https://www.fiep.org/wp-content/uploads/2011/12/E-reader-FIEP-Seminarbook.pdf>.
6. Gobinet P. The gendarmerie alternative: Is there a case for the existence of police organisations with military status in the twenty-first century European security apparatus? *International Journal of Police Science & Management*. 2008. Vol. 10. No. 4. P. 448–463.
7. Самофалов М., Марценюк О. Військова поліція чи жандармерія? Частина друга. Центр оборонних стратегій. 2023. 17 серпня. URL: <https://defence.org.ua/analitika/viyskova-politsiya-chi-zhandarmeriya-chastina-druga/>.
8. FIEP: the French Gendarmerie Nationale in Chile for the first commission of its Presidency. *FIEP International Association News*. 2025. January 20. URL: <https://www.fiep.org/news/fiep-french-gendarmerie-chile/>.

ПЛІХТЯК РОМАН ТАРАСОВИЧ

курсант навчально-наукового інституту №1
Харківського національного університету
внутрішніх справ

ПЧЕЛІН ВІТАЛІЙ БОРИСОВИЧ

доктор юридичних наук, професор, професор
кафедри адміністративної діяльності
Харківського національного університету
внутрішніх справ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ОСОБИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах збройної агресії та дії правового режиму воєнного стану питання взаємодії підрозділів Національної поліції України (далі – НПУ) та Національної гвардії України (далі – НГУ) набуває особливого значення. Це можна пояснити тим, що саме на цих суб'єктів покладається певна частка із забезпечення публічної безпеки та охорони громадської безпеки, дотримання вимог обмежень режиму воєнного стану та ін. Не викликає сумніву, що від того наскільки повно й якісно визначено правові засади здійснення такої взаємодії, виконання спільних завдань та функцій, напряму залежить ефективність такої погодженої за часом і місцем діяльності.

При цьому, здебільшого, учені-правознавці, правові засади розглядають як виключно нормативні основи функціонування певної сфери суспільних відносин, що об'єктивізовано в сукупності нормативно-правових актів, які їх регламентують [11, с. 108]. Такі нормативно-правові акти різняться між собою залежно від юридичної сили окремого з них.

Зокрема, в першу чергу, слід вказати на приписи Конституції України, яка проголосила, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави (ст. 3). Ба більше, Основний Закон України передбачає, що в разі воєнного стану ці права особи можуть бути обмежені, але не можуть бути скасовані (ст.64). Також слід зазначити на ст. 55 даного нормативно-правового акта, яка гарантує судовий захист прав і свобод, а отже, будь-які неправомірні дії представників правоохоронних органів можуть бути оскаржені [2], в установленому законодавством порядку. Дещо в схожий спосіб питання взаємодії регламентовано міжнародними договорами України, серед яких, як приклад, слід вказати Європейська конвенція з прав людини [3] та Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [4].

Окрема група нормативно-правових актів, що регламентують питання взаємодії НПУ та НГУ представлена численними законами України, серед яких, в першу чергу, слід назвати Закон України «Про правовий режим воєнного стану», який закріплює правові засади діяльності органів державної влади, військового командування в умовах воєнного стану, гарантії прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб [5]. Також слід вказати на закони України, які закріплюють правовий статус НПУ та НГУ, зокрема, Закон України «Про Національну поліцію», який визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції України [6]. У цьому ж контексті слід вказати на Закон України «Про Національну гвардію», який визначає правові засади організації та порядку діяльності Національної гвардії України, її загальну структуру, функції та повноваження [7].

Найбільш детально правові засади взаємодії НПУ та НГУ визначено приписами підзаконних нормативно-правових актів. Постанови Кабінету Міністрів України конкретизують і деталізують положення законодавства на практичному рівні, зокрема це Постанови Кабінету Міністрів України №1455 [9] та №1456 [10] від 29 грудня 2021 року, які визначають порядок запровадження та реалізації заходів особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження пересування громадян, іноземців і осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів на територіях, де введено воєнний стан.

Особливу роль у деталізації відіграють відомчі нормативно-правові акти, зокрема накази Міністерства внутрішніх справ України. Таким прикладом є наказ МВС України від 10 серпня 2016 року № 773, яким затверджено Порядок організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку, що визначає механізм організації взаємодії Національної гвардії України (далі - НГУ) та Національної поліції України у сфері забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку [8].

Підсумовуючи можна сказати, що правові засади взаємодії підрозділів НПУ та НГУ в умовах дії правового режиму воєнного стану є багаторівневою та комплексною системою, що представлена сукупністю нормативно-правових актів різної юридичної сили. Таку систему становлять Конституція України, міжнародно-правові акти, закони України, а також підзаконні нормативно-правові акти, прийняті відповідними суб'єктами, серед яких, у першу чергу, слід назвати Кабінет Міністрів України та МВС України. Дослідження цих актів дає можливість стверджувати, що взаємодія НПУ і НГУ спрямована не тільки на підтримання правопорядку та виконання безпекових завдань, а й на забезпечення прав і свобод людини навіть в умовах дії правового режиму воєнного стану. При цьому варто враховувати, що основоположні засади такої взаємодії мають бути регламентовані виключно приписами законів України, що обумовлено дією принципу законності діяльності вказаних правоохоронних органів.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пчелін В.Б. Сутність нормативно-правового регулювання організації адміністративного судочинства України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 6. Т. 2. С. 106–109.
2. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96 ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини): міжнародний документ від 04.11.1950. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. Стор. 270.
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Пакт Організації Об'єднаних Націй від 16.12.1966 № 995_043.
5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. №46. Стор.13. ст.1449.
6. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
7. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Офіційний вісник України*. 2014. №24. Стор.9. ст.728
8. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку: Наказ Міністерства внутрішніх справ від 10.08.2016 №773. *Офіційний вісник України*. 2016. №77. Стор.103. ст.2582.
9. Про затвердження Порядку встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 №1455. *Офіційний вісник України*. 2022. №11. Стор.39. ст.584.
10. Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 №1456. *Офіційний вісник України*. 2022. №12. Стор.62. ст.641.

ПОЛЩУК СЕРГІЙ ПАВЛОВИЧ

курсант, Національна академія державної прикордонної служби імені Богдана Хмельницького

БАБІЧ ОЛЬГА ВАСИЛІВНА,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Національна академія державної прикордонної служби імені Богдана Хмельницького

ЛІНГВІСТИЧНА ВЗАЄМОСУМІСНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ У СПІЛЬНИХ ОПЕРАЦІЯХ З КРАЇНАМИ НАТО

Сучасна архітектура глобальної безпеки та динаміка збройних конфліктів ХХІ століття диктують нові вимоги до спроможностей національних збройних сил. Перехід від концепції ізолюваного ведення бойових дій до стратегії коаліційної взаємодії в межах колективної оборони НАТО висуває на перший план проблему сумісності. Проте досвід останніх десятиліть, зокрема локальних воєн та масштабних операцій із підтримання миру, доводить: